

ДО

НАУЧНОТО ЖУРИ ЗА ИЗБОР НА

ПРОФЕСОР ПО НАКАЗАТЕЛЕН ПРОЦЕС

В ЮФ НА ПЛОВДИВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

РЕЦЕНЗИЯ

**от чл.-кор. проф. Борис Владимиров Велчев, д.н., Софийски университет
„Св. Климент Охридски“**

на хабилитационен труд за избор на научната длъжност „професор“

по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление *3.6 право*

Кандидат: доц. д-р Екатерина Салкова Гетова

Тема на основния хабилитационен труд: „Актуални проблеми на наказателнопроцесуалните функции“

1. Общо представяне на процедурата

Със заповед на ректора на Пловдивския университет съм определен за член на научното жури за избор на професор по Наказателен процес в Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, като впоследствие с решение на журито съм определен за рецензент.

В това си качество проучих наукометричните показатели на научното творчество на доц. Салкова и изпълнението на изискванията по чл. 76 от Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивския университет. Мога да потвърдя, че всички изисквания на правилника са изпълнени. Същото важи и за представените в изпълнение на чл. 77 от същия правилник документи.

Кандидатът за научната длъжност „професор“ доц. д-р Екатерина Салкова е утвърден изследовател в областта на наказателнопроцесуалното право. Тя е

доцент в Института за държавата и правото на БАН, където ръководи и секцията по наказателноправни науки. През годините е работила в системата на Министерството на правосъдието, БАН и Народното събрание. Доц. Салкова е и съдия ad hoc в Европейския съд по правата на човека. От 2006 г. е доктор по право.

Като научен ръководител, доц. Салкова е подготвила осем успешно защитили докторанти.

Доц. Салкова има не само забележителна научно-изследователска дейност, но и значима преподавателска практика. Тя е започнала преподавателската си дейност преди почти 25 години като хоноруван асистент в УНСС, след което е преподавала и в Софийския университет. През 2013 г. е избрана за доцент в Института за държавата и правото, а от 2019 година преподава по наказателно-процесуално право в Пловдивския университет.

За рецензиране са представени монографичен труд на тема „Актуални въпроси на наказателнопроцесуалните функции“ и общо 24 статии и студии, част от които в съавторство.

Монографията е с обем от 174 страници и включва увод, три глави и заключение.

Структурата на труда е очертала съдържание, което напълно отговаря на заглавието. Избрани са наистина най-актуалните въпроси, свързани с един от най-значимите въпроси на наказателния процес – за функциите в процеса.

Първата глава разглежда функцията по ръководство и решаване в контекста на еволюционното развитие на процеса. Разгледани са въпроси, свързани със съдържанието на тази функция и органите, които я упражняват.

Втората глава е посветена на „срещуположните функции“ в процеса – по обвинението и по защитата. В третата глава се прави изключително интересен научен анализ – дали институтът на гражданския иск следва да има място в наказателния процес.

Избраната лаконична структура на труда не е ограничила авторката да направи обстоен анализ на разглежданите функции и да формулира ценни предложения за промени в законодателството, както и да направи значими научни обобщения. Именно този привиден дисонанс между опростена структура и задълбочен научен анализ, показва уменията на доц. Салкова да прави научни изследвания на изключително високо ниво, да защитава заключенията си убедително и същевременно ненатрапчиво.

Доц. Салкова е представила самооценка за своите научни приноси. Напълно споделям отразеното в представената справка. Тя напълно удачно е разделена на няколко части, съответно обосноваващи приноси от теоретичен, законодателен, практически и обучителен характер. Същевременно и без претенцията за изчерпателност, не мога да не открия някои конкретни приносни моменти, които намирам за особено значими.

На първо място бих искал да отбележа идеята за обособяване на „следствена функция“. Този въпрос далеч не е само теоретичен. Неговото осмисляне позволява да се намерят и законодателни решения, каквито доц. Салкова убедително предлага. В резултат от тях и подобни на тях промени в НПК може да се постигне известно еманципиране на разследващите органи и мобилизирането на техния потенциал, без това да води до съществени ограничения на функциите на прокурора.

Значим теоретичен принос откривам в изводите на доц. Салкова за особената роля на съда в досъдебното производство. Разсъжденията ѝ за естеството на неговата дейност и дали той упражнява надзор или контрол върху прокурора са довели до приносния извод, че всъщност тази функция на съда има правозащитен характер.

Третата глава на хабилитационния труд в крайна сметка е посветен на дискусиата за смисъла на гражданския иск в наказателния процес и функциите, които той поражда в процеса. Изясняването на тези особени функции е изключително полезно за наказателнопроцесуалната теория. Позицията на доц. Салкова, че въпросните функции и самият граждански иск имат своето място в

процеса е отлично защитена и има приносен характер.

Предложенията на доц. Салкова за промени в НПК също трябва да бъдат отбелязани като приносни.

Нейната идея за разграничаването на функциите на прокурора и органите на досъдебното производство с оглед гарантирането на тяхната оперативна самостоятелност е довела до убедително предложение *de lege ferenda* на с.48. С известно колебание, все пак намирам и предложението прокурорът да дава указания само от процесуален характер и сам да извършва онези действия, които намира за необходими, а да не ги възлага на разследващите, ако те са възразили, като убедително защитено /с. 47/.

Не може да не бъде прието като приносно и предложението *de lege ferenda* на с. 130 за мястото на особения представител като страна в процеса.

Бих искал да подчертая и отлично защитените изводи на доц. Салкова и критиката ѝ за механизма за разследване на главния прокурор /с. 53 и сл./. Изводът, че новият механизъм за разследване на главния прокурор може да е основен, но не изключва компетентността на СГП да разследва главния прокурор, е нов и оригинален.

Отлично защитена и основателна е и критиката на доц. Салкова на последните промени в Конституцията, относими към главния прокурор /с. 64 и сл./.

Макар да изглежда второстепенен, проблемът с провеждането на „дознание“ на борда на кораб в открито море е реален и показва задълбочеността на анализа на доц. Салкова /с.61/.

В края на всяка глава и в заключението на труда са обобщени и други изводи с приносен характер. Могат да бъдат посочени и други изводи от

изложението, но и изброените досега потвърждават един извод – представеният хабилитационен труд съдържа значителни приноси както за теорията, така и за законодателството и за съдебната практика, които напълно покриват изискванията за назначаването на доц. Салкова на научната длъжност „професор“.

В настоящата процедура доц. Салкова участва и с 24 статии и студии, част от които в съавторство. Повечето от тях са посветени на актуални въпроси на наказателнопроцесуалното право. Без никакво изключение те издават почерк на утвърден изследовател, което позволява във всяка от тях да бъдат намерени и конкретни научни приноси. Особено бих искал да подчертая някои от статиите, които са посветени на материалното наказателно право – за продължаваното престъпление, за наказуемостта на активния подкуп и за административните преюдиции при формулирането на престъпните състави. Тези материали съдържат съществени приноси от материалноправен характер и потвърждават извода ми, че доц. Салкова притежава изключително висока наказателноправна култура, което напълно оправдава желанието ѝ да бъде избрана на длъжността „професор“.

От анализа на представените за рецензиране статии и студии, които се отнасят до широк кръг проблеми на наказателнопроцесуалното право могат да се открият не само теоретични приноси, но и такива за съдебната практика. Те потвърждават широтата на научните интереси на доц. Салкова и способността ѝ да намира удачен синтез между теория и практика.

Сигурно с някои от изводите на доц. Салкова може да се спори. Така например, идеята да се помисли за отпадането на изискването за достатъчно данни при образуването на досъдебно производство, със сигурност е дискуссионна /с. 120/. Това важи и за някои други нейни изводи. Но смисълът на един задълбочен хабилитационен труд е да породи дискусия. Изводите на доц.

Салкова са убедително и професионално защитени. Те са резултат от дългогодишно осмисляне и задълбочено познаване на практиката.

Нямам никакви критични забележки, които могат да се отразят на направения по-долу извод за оценка на труда на доц. Салкова.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Хабилитационният труд и останалите представени за рецензиране материали съдържат научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Хабилитационният труд показва, че доц. Екатерина Салкова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения в областта на наказателнопроцесуалното право, като демонстрира качества и умения за научни изследвания, довели до значими научни приноси.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за представения хабилитационен труд и препоръчвам на почитаемото научно жури да предложи доц. Екатерина Салкова да бъде назначена на длъжност

Изготвил рецензията:

„професор“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

чл.кор. проф. Борис Велчев, д.н.

02.02.2026